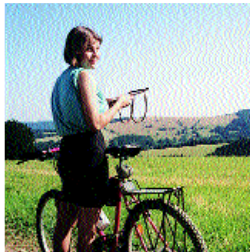

ZIMNÍ PŘECHODY SLOVENSKÝCH HOR

STRANA 9

ZÁKLADY ORIENTACE V NEZNÁMÉM TERÉNU

STRANY 6-7

V BRNĚ SE BĚŽEL TŘETÍ ROČNÍK ULTRAMARATONU

STRANA 10

DVOUMĚSÍČNÍK PRO MNOHOSTRANNÉ OSOBNOSTI

DOBRODRUH

Ročník II.

Číslo 3 / 98

Cena 18,- Kč; 22,- SK

Pavel PAVEL NĚKTERÉ VĚCI SE DĚJÍ JEDNOU ZA ŽIVOT

Ing. Pavel Pavel na Machu Picchu

Vystudoval strojnínženýrství se specializací na konstrukci obráběcích strojů a jako projektant nastoupil do Agrostavu Strakonice. Pracoval, kreslil projekty staveb a přitom snil. Měl tu výhodu, že se dokázal na své romantické sny dívat realisticky z pohledu strojaře technika. Projekt, který mu získal největší popularitu, vysvětloval způsob stěhování obřích soch Moai na Velikonočním ostrově. V roce 1982 zhotovil spolu s kamarády betonovou repliku jedné ze soch a uskutečnil pokus, aby svou teorii potvrdil. Již o čtyři roky později ho přizval k účasti na expedici na Velikonoční ostrov slavný norský badatel Thor Heyerdahl, jemuž o svém pokusu napsal. Po návratu se o zážitky rozdělil s ostatními nejen při přednáškách a v rozhlasových či televizních pořadech, ale také v knížce Rapa Nui a společně s archeologem J. Malinou v nádherné publikaci Největší monumenty dávnověku. V současnosti vlastní firmu na přepravu těžkých rozměrných břemen a dál sní o Jižní Americe. Povídali jsme si jednoho předjarního dne ve strakonickém 3+1.

● Co přivedlo kluka ze Šumavy až na Velikonoční ostrov?

Když mi bylo dvanáct, hltal jsem Dánilonovy. Vzpomínky na budoucnost, které genialně přeložil Ludvík Souček. A všechny ty nezodpovězené otázky, které knížka obsahovala, stejně jako další záhady v Součkových knížkách, se staly jakýmiś jízdním řádem mého dalšího života. Zajímalo mě, jak kdysi stavěli pyramidy v Egyptě, jak zbudovali Stonehenge v Anglii, jak přepravovali velké kameny v Jižní Americe a jak stěhovali obrovské sochy Moai na Velikonočním ostrově bez jakékoliv techniky.

● Já vím, že i o sochách Moai, jejich stěhování i o své účasti na expedici vedené Thorem Heyerdahlem mluvil mnohokrát. Zdá se mi však, že Velikonoční ostrov, kde jsi svůj úspěšný pokus stěhování soch uskutečnil, docela rád občas připomenout. Má to snad ještě nějaký jiný důvod?

Tenhle osamělý kout světa si zaslouží, aby se o něm mluvilo. Je jakousi ekologickou laboratoří, příkladem toho, jak lidská společnost dokáže někdy i docela primitivními nástroji zlikvidovat své životní prostředí. Před příchodem prvních domorodců koncem 4. století našeho letopočtu, byl ostrov hustě porostlý subtropickou vegetací. Lidé však začali ostrov přetvářet, hlavně odlesňovat. Ani další vlna přistěhovačů v 11. století Velikonoční ostrov nešetřila, i když nově přicházeli sebou přivezli vespolek kulturu, jak dokazují sochy Moai. Když ostrov v roce 1722 objevili pro ostatní svět Holanďané, velká éra tesání soch už téměř končila. Zdejší lidé sice vytvořili úžasnou kulturu a zanechali po sobě ony neuvěřitelné sochy. Ale na kon-

ci jejich cesty zůstalo naprosto zničené životní prostředí. Ostrov bez lesů, jen s travnatými porosty a s nedostatkem vláhy nakonec nestačil své obyvatele uživit. Původní jich zde žilo kolem 5000, na počátku našeho století pouhá stovka.

● Přiznám se, že mě nenapadlo dívat se na Velikonoční ostrov z ekologického hlediska. Zajímaly mě sochy Moai, které ostatně přivedly na ostrov i tebe.

Jako čerstvý absolvent jsem snil o tom, že něco fantastického vymyslím a v životě dokážu. Jako technik, zavřený v kanceláři projektové organizace, jsem projektoval dle jednotné metodiky ministerstva zemědělství, měl jsem však šanci spojit svou profesi s tím, co chytá za srdce každého romantika – s poznáváním dalekých krajů, konkrétně vzdálených polynských ostrovů, o nichž jsem tehdy hodně četl. Zaujal mě způsob života domorodců, jejich rituály a hlavně obřis sochy. To, co jini považovali za záhadu, například způsob transportu mnohatunových soch na značné vzdálenosti, mně se jevílo čistě jako technický problém. Přesunout sochu bez poškození ze vzdáleného lomu třeba i několik kilometrů jsi docela obvyčejnými prostředky pomocí lan, váců, háků, smyků nebo něčeho podobného, to byl lákavý obřis!

● Říká se, že bez záhad to není ono. Čím víc člověk ví, tím méně tuší a svět jakoby ztrácel svou pestrost. Lidé se však vždy pokoušeli záhady rozluštit. Bylo to něco podobného u tebe?

Samozřejmě mě provokovala celá ta spousta teorií, které stěhování soch vysvětlovaly. Žádná však nebyla přesvědčivá. Pečlivě jsem si prostudoval záznamy z Heyerdahlova pokusu z roku 1955,

v nichž popsal nejen techniku přemísťování, ale i výpovědi místních. Domorodci tvrdili, že sochy stěhuje MANA, nějaká nadpřirozená síla. Možná se nad tím každý pousměje, ale pokud si přeloží slovo MANA, v polynštíně znamená něco jako dovednost, umění, „ifitron“, je to vlastně dnešní „know-how“. Také tvrdili, že sochy se pohybovaly ve stoje, kývavým pohybem. Já tomu uvěřil, ostatně podobně se přece doma stěhují staré skříně a popeláři takhle přemísťují popelnice. Vzal jsem

na to, že se něco fantastického vymyslím a v životě dokážu. Jako technik, zavřený v kanceláři projektové organizace, jsem projektoval dle jednotné metodiky ministerstva zemědělství, měl jsem však šanci spojit svou profesi s tím, co chytá za srdce každého romantika – s poznáváním dalekých krajů, konkrétně vzdálených polynských ostrovů, o nichž jsem tehdy hodně četl. Zaujal mě způsob života domorodců, jejich rituály a hlavně obřis sochy. To, co jini považovali za záhadu, například způsob transportu mnohatunových soch na značné vzdálenosti, mně se jevílo čistě jako technický problém. Přesunout sochu bez poškození ze vzdáleného lomu třeba i několik kilometrů jsi docela obvyčejnými prostředky pomocí lan, váců, háků, smyků nebo něčeho podobného, to byl lákavý obřis!

● Když se Thor Heyerdahl vydal na svou první výpravu na voru Kon Tiki, aby dokázal vlastní teorií o osídlování Polynésie, bylo mu 33 let. Tobě na Velikonočním ostrově 29. Obja jste dostali šanci velmi mladí. Jak jsi využil tu svou?

Pana Heyerdahla, kterému letos bude 84 let, si nesmímné vážím. Pracuje více než padesát let na stejné problematice, snaží se kruček po kručku trpělivě dokazovat své teorie. Snaží se posunout hranice našeho poznání a popularizovat vědecké výsledky, což se mu velice daří. Na to, čeho dosáhl, je nesmírně skromný. Moje profese však je jiná, já jsem v první řadě technik.

Řešení neobvyklých transportů mi přineslo, že jsem začal zvát k podobným záležitostem. A já časem tuhle romantickou záležitost převedl do komerční praxe

tím, že jsem si založil firmu na transport těžkých břemen. Stěhujeme doma i v zahraničí, samozřejmě ne jako před tisíci lety, jak jsem to předvedl na Velikonočním ostrově, ale s použitím moderní techniky a dobrých nápadů, abychom ušetřili na nákladech. Takže Velikonoční ostrov se mi po letech postaral o obživu.

● Byly ještě jiné osobnosti, kromě pana Heyerdahla, které tě inspirovaly?

Rozhodně bych se chtěl zmínit o zesnulém doktoru Václavu Šolcovi

Z Velikonočního ostrova vedla cesta k vybudování firmy na přepravu těžkých břemen.

z Náprstkova muzea. V roce 1985 mi porádil, abych se v souvislosti se stěhováním břemen zajímal o to, jak indiáni na jezere Titicaca dopravovali kameny na stavbu monumentálního Tiwanacu. Tehdy jsem nevěřil, že bych někdy mohl navštívit místa, kde indiáni kamenné kvádry těžili a kudy je stěhovali. Dokázali je přeplovit 110 km přes jezero Titicaca. Další 22 km, které od břehu jezera zbyly k Tiwanacu, vyřešili kanálem s několika zdymadly.

Zase mi pomohli kamarádi; postavili jsme rákosový člun a vyzkoušeli ho na třebašském rybníku Svět s třítunovou záteží. Vyšlo to, ale na jihoaamerickém kontinentě jsem to zatím nevyzkoušel.

● Tuším, že se ti v hlavě rodí další velký projekt. Ostatně, co by obnášel, si dovedu sama představit po loňské cestě k peruánským a bolivijským indiánům, kde jsi nám jejich monumentální stavby ukázal. Přemísťovat obrovské bloky, ze kterých bylo postaveno legendární Machu Picchu nebo Tiwanaco u jezera Titicaca vyžadoválo vyspělou kulturu.

Skutečně přemýšlím již řadu let o transportu velkého kamene přímo po jezere Titicaca. Vím, jak zdejší indiáni stavějí totorové čluny, hovořil jsem s lidmi, kteří se experimentální archeologii zabývají. Také jsem se spojil s Heyerdahlem, abych se s ním poradil. Potvrdil, že staří indiáni používali zvláštní rákosové čluny se značnou nosností. Ovšem uskutečnit takový projekt je dlouhodobá záležitost a hlavně finančně nákladná. Jsme někde na začátku. Ale už jsme začali.

● Takže další záhada, další expedice, další plány?

Upřímně se přiznám, že podobné otázky příliš rád nemám. Občas sleduji nejružnější projekty a vídám plamínky v očích organizátorů, jak už se cítí slavnými a bohatými. Nechci se rozhodně pouštět do něčeho s podobným záměrem. Každý práce představuje nejprve spoustu práce a úsilí a potom teprve někdy přichází výsledek a možná i ocenění. Je fakt, že zájem stěhovat sochy na Velikonočním ostrově se mi podařil zrealizovat v poměrně krátké době díky šťastné náhodě, že si mě pan Heyerdahl vybral. A novináři se mě potom ptali: „Co připravujete dál?“. Zřejmě očekávali, že za dalších pár týdnů nebo měsíců by měl následovat další „majstrštyk“.

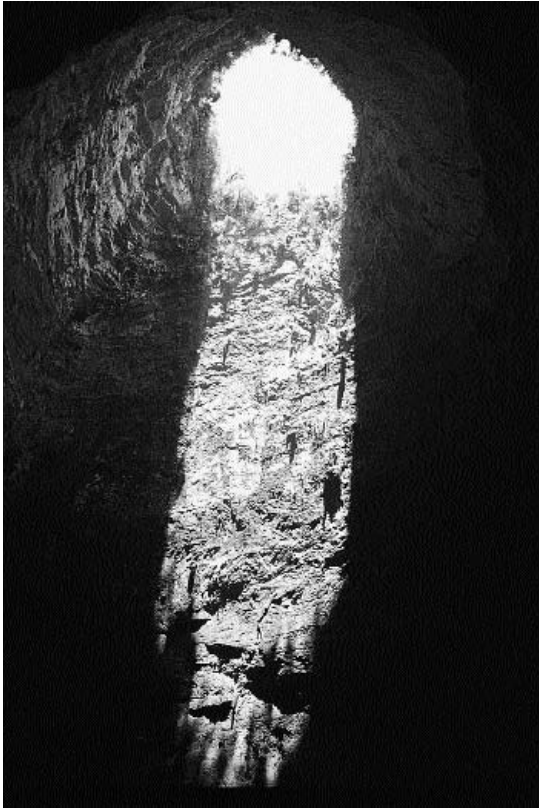
Ale některé věci se dějí jen jednou za život a je úžasně, když je člověk vůbec zažije. Mně se to povedlo v devětatváceti letech.

● Mohu se tě na závěr zeptat, co pro tebe znamená dobrodružství?

Každý člověk potřebuje k životu určité napětí. Znamená to, že riskuje a ten, který vyhraněc situace zvládá díky svému umu nebo zkušenostem, je podle mého názoru dobrodruh. Ten, kdo podobné situace nezvládne, může skončit i tragicky.

Vždy, když se připravuji na výjezd ale i v práci, nastudují dostupný materiál. A pak už zůstává jen technický problém – zda lana vydrží, zda vůbec vydrží všechno, co jsem spočítal. To je reálné dobrodružství. A to platí i o akcích, které probíhají dneš a denně i za humny. Takže dobrodružství a napětí prožívám i v každé pracovní akci od začátku až do konce a nemusím za ním vyjíždět jednou za rok někým až na konec světa.

MILENA BLAŽKOVÁ

Pohled ze dna propasti Sotano de las Golondrinas.

Foto: Jiří Kyselák

MEXICO 1998

V loňském pátém čísle Dobrodruha jsme vás v rozhovoru s Oldřichem Štosem informovali o akcích sdružení Kóta 1000, volného seskupení jeskyňářů z Moravského krasu, kteří se rozhodli zdolávat jeskynní systémy hlubší než 1000 metrů. Kóta 1000 sestoupila v roce 1994 na dno tehdy nejhlubší známé

jeskyně světa, francouzské „Jean-Bernard“. Po dalším sestupu pod 1000 metrů v rakouském Tennengebirge se letos Kóta 1000, složený tentokrát z osmi jeskyňářů, vydala do Mexika. Zde mj. sestoupila do druhé nejhlubší jeskyně západní polokoule. O expedici jsme hovořili opět s Oldřichem Štosem.

měř třicetmilionová metropole působí hodně depresivním dojmem. Nejrychlejší a nejspolehlivější dopravou je síť metra, která je několikanásobně rozsáhlejší než třeba v Paříži. Autobusových terminálů je v Mexico City třicet dva. Doprava různými autobusovými společnostmi funguje opravdu perfektně a během několika hodin se dopravíte do požadovaného místa. My jsme měli štěstí, že nám Mexická univerzita poskytla BUS ve formě Chevroletu i s řidičem, který nás po dvou dnech pobytu v City přepravil 300 km jižně do oblasti Oaxaca, do malebného, leč typicky špinavého městečka Cuicatlan ve výšce 660 m.n.m. Druhý den jsme vystoupali s našim společným strojem po prašné horské cestě do vesnice Concepcion Papalo, což je poslední

zánět slach, a proto byl vyřazen z běžné jeskyňářské činnosti a zabezpečoval vaření v basecampu.

V jeskyni se pohybovala vždy dvě družstva, která se vzájemně střídala. Jedna skupina makala v zemi, šla na bivak, druhá se na povrchu chystala na další akci a krátce odpočívala. První vylezla z vystrojovací akce a druhá „valila“ na několik desítek hodin do země a tak to šlo den za dnem. V hloubce –700 m, kde končí vertikální pasáže a stopadesátimetrovou Sakusems well máte v zádech, jsme zhotovili na skalnaté plošině nad podzemní řekou místo zvané „Sušárna“. Zde jsme se vždy svlékli ze suchého, naskákali do neoprenů a nepromokavých overalů a osmimetrovým sláněním se ocitli v peřejích podzemní řeky.

Charakter jeskyně je z –700 m až do dna v hloubce –1386 m opravdu rozmanitý. Kromě patnáctikilometrové horizontální vzdálenosti mezi těmito body vás čeká nejen několikahodinové plavání a traverzování podzemní řekou, ale také podzemní „walking“, který se dá přirovnat k celonoční túře v Tatrách. Jsou tam tak úzká místa, že je nutno si podávat transportní vak a misty i nedýchat, protože suťové závaly jsou velice labilní. První skupina po několika hodinách vystrojování a tvrdé povítky podzemní dřiny dosáhla koncových partií jeskyně, místa zvaná „Wet dreams“. Po 96 hodinách pobytu v podzemí vylezla do slunečného dne. Druhé skupině trval sestup a výstup z jeskyně plných 121 hodin, v nichž odstrojili jeskyni ze dna do bivaku v hloubce –850 m a natočili ve vodních partiích filmový dokument. Nejkrásnější partií jeskyně byla jednoznačně pasáž SALMON LADDER s plaváním v hluboké vodě a free climbingem po ostrých břitech nad divokými peřejemi.

Další místo – THE TURBINES – se vyznačovalo zejména ohlušujícím rachotem obrovské vodní masy, v jejíž těsné blízkosti člověk sňalovač či plavec v peřejích unášen divokým proudem. Místo SWIMGYM byly fantastické tyrolské traverzy nad vodními hrnci plnými pěny a vodního příválu. V koncových partiích

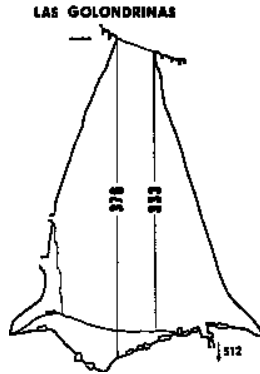
jeskyně jsme podnikli naprosto bezmála dějný pokus o nález dalšího pokračování a obejít sifonu v hloubce –1386 m. Prostoru A.S. BOREHOLE je něco, co jsme v životě neviděli. Jen bivak první skupina hledala několik hodin. Prostoru má na délku více než 700 m, šířka kolísá kolem 50–100 m a strop není vidět vůbec. Dno prostory tvoří obrovský chaos balvanů velkých jako třípatrové domy, které se vylézají a zase slézají. To vše je misty protékáno divokou podzemní řekou. Jak jsem řekl, pokus o najít cesty dál do nitra masivu skončil bohužel neúspěšně. Americké expedice chodí do těchto míst i na čtrnáct dní, jsou zásobovány dalším proviantním družstvem a nedělají nic jiného, než hledají pokračování.

Bivak II byl nejhlubším podzemním bivakem na západní polokouli v hloubce –1050 m.

● **Jak probíhaly další plánované akce?**

Po úspěšném sestupu do Cheve jsme v rámci třídenní akce zdolali nejvyšší vulkán Mexika – Citlaltepeli (5748 m.n.m.) Díky perfektní předšlé aklimatizaci – dvacetidennímu pobytu ve výšce 3000 m.n.m. – jsme kopec zdolali během prvního dne pobytu.

Pak nás čekala Sotano de las Golondrinas – nejmohutnější otevřená vertikální jeskyně, tentokrát 500 km severně od City. Propast se nachází nedaleko vesnice Aquimzón v katastru obce Union de Guadalupe. Oblast je typická bujnou vegetací, hustou džunglí a velkou vzdušnou vlhkostí. Po noci strávené na dvorku indiánské chatrče jsme druhý den založili basecamp nedaleko vchodu do propasti ve zmrtně škrapu a husté vegetace. Sestup do propasti jsme zvolili z nižšího bodu okraje propasti, což je 333 m sláněním volně vzduchem. Průměr vchodu je okolo padesáti metrů, zato dno má půdorys 150x300 m. Jedná se tedy o pořádnou flašku. Místo pro stand je vystrojeno nýtů a plaketkami a vede tu jediný oficiální sestupová trasa a to nejen z důvodu ochrany životního prostředí tohoto přírodního unikátu, ale také z hlediska bezpečnosti pro četná hntzda smrtносných včel, které v bujné vegetaci sídlí. Sestup do propasti jsme prováděli pomocí xylofonů – racků Petzl. Používali jsme statická speleolana o průměru 10,5 mm. Již první metry od standu se člověk nachází ve vzduchu o 3–4 metry výše. Čím hlouběji se mu stěna ztrácí až na vzdálenost 100 m. Kuriozitou této propasti je také to, že ve stěně žijí desetitisíce vlašček, rorají a barevných papoušků, kteří každé ráno vylézají za potravou a večer se v houfch vrhají až 200 km rychlostí střemhlav

● **Proč jste se letos rozhodli pro sestupy v Mexiku?**

Po návratu z expedice „Na dno světa“ jsme neměli ani dlouho přemýšlet. Papua–Nová Guinea a Mexiko, to jsou jedny z několika mála míst, kde se v současné době ve světě pečují jeskyňářský chleba. A proto jsme v červenci 1997 začali pomalé přípravy. Sponzorský kolotoč se tentokrát neopakoval v tak silném měřtku, jako při expedici do Jean–Bernardu. Obrovské množství času nám však zabralo shromáždění materiálu, sehnání veškerých informací a příprava materiálu pro natočení filmového dokumentu. Rozpočet expedice byl zhruba pět milionů korun a vzhledem k pokročilému času a blížícímu se datu odletu si musel valnou většinu výdajů každý zaplatit sám. Čím více se blíží šestadvacátý leden, tím se také zvětšovala frekvence expedičních schůzek a konečných splátk.

● **Jaký byl konkrétní cíl expedice?**

Kromě sestupu do druhé nejhlubší propasti na západní polokouli a desáté nejhlubší propasti světa (Sistema Cheve –1386 m) jsme měli vytýčený cíl se pokusit z koncových partií jeskyně najít další pokračování do nitra masivu a prohloubit tak jeskyni o nějaký ten metr. Dle časového potenciálu potom pokus o výstup na jeden z mnoha vulkánů, kterých

je v Mexiku přehršle a v poslední řadě sestup do nejmohutnější otevřené vertikální světa Sotano de las Golondrinas s přímým sláněním vzduchem –333 m. Tato vertikála je u nás mj. známá z amerického dokumentárního filmu o parasutistickém seskoku do ní, který běžel i v naší televizi.

● **Kde jste sháněli informace?**

První skupina navštívila v letních měsících 1997 speleologický kongres ve Švýcarsku, kde kontaktovala profesora Mexické národní univerzity (UNAM) José Palacia Vargase a zajistila tak pozvání na téměř padesát dnů do této latinskoamerické země. Druhá skupina v říjnu odešla do Polska, kde kontaktovala speleologický klub, který v roce 1994 působil v tamní oblasti a poskytl nám cenné informace týkající se jeskyně a oblasti. A třetí skupina navštívila opět Poláky, aby doplnila zbývající informace. E–mail jsme zaslali také Američanům, kteří v jeskyni provádí již dvanáct let výzkum a probíhá zde projekt NSS.

● **Jak se lze k jeskyním dostat?**

Po letu přes New York jsme přistáli v největší a nejlidnatější metropoli světa – Mexico City. K tomu, aby jste se dostali jen z města na periferii, potřebujete hodně znalého místního průvodce. Tě-

indiánská civilizovaná víska v nadmořské výšce 2550 m.n.m. Zde jsme se rozloučili a najmulli jsme si za 150 peset nákladník Forda 4x4, který nás dopravil dalších patnáct kilometrů pustinou do výšky 3000 m.n.m., do místa, odkud začíná snáška ke vchodu do jeskyně. Po Mexiku se dá cestovat vskutku dobře. Pro Mexičany je jakýkoli běloch tučný dolarový magnát a je jejich morální povinností vás obrátit o poslední babku. Proto se tak ceny zvedají až o 300 % v případě, že jdete domlouvat dopravu. My jsme to praktkovali tak, že jsme celou dobu expedice živila i měli k dispozici místního styčného důstojníka ve formě prezidenta speleologické asociace Mexica Sergia Santány, který nám ušetřil obrovské množství peněz v situacích, kdy došlo na smlouvání a finance.

● **Jak expedice probíhala?**

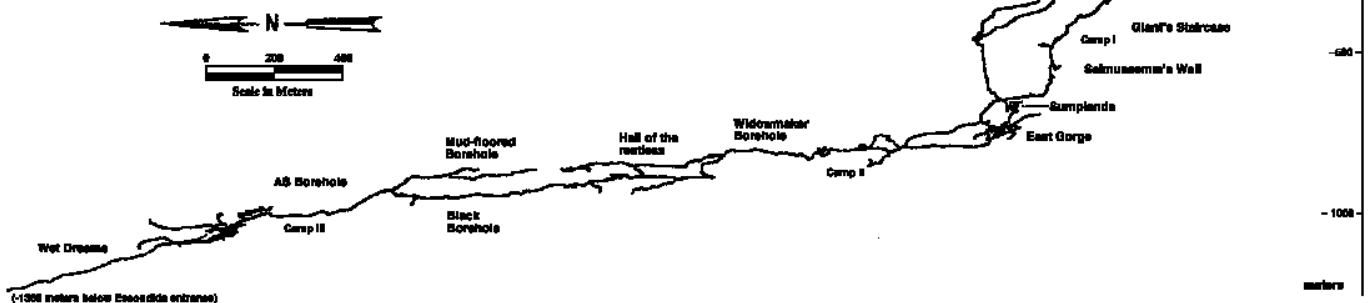
Pobyt v Cheve trval celých devatenáct dnů. Jednomu z účastníků se však během dlouhé akce v podzemí obnovil

SISTEMA CHEVE

CONCEPCION PAPALO
OAXACA, MEXICO

Vertical Extent: 1386 meters
Total surveyed passage: 22.5 Kilometers

Profile: 90 degree view

do jícnu propasti. Nepředstavitelný pocit člověk zažívá, když je zavěšen v této obrovské studni více než 200 m nad dnem a cítí chvění lana. To ptáci narážejí do napnuté struny někde ve výšce. Po třídním pobytu jsme se přesunuli do Acapulca na pobřeží Pacifiku omýt svoje schváčená a zpcená těla.

● Na závěr jednu osobní otázku. Jeskyňářina není příliš rozšířeným koníčkem. Co Vám osobně přináší?

Co se týče peněz, tak spíše bere, ale ve chvílích, kdy vám vápenecový masív drtí

hrudník v několikadecimetrové úžině a člověk nemůže popadnout dech, nebo když vám padá na hlavu vodní přívál a v podzemní řece plavete dlouhé hodiny a usínáte ve zcela mokřím spacáku – to jsou chvíle, které formují charakter a člověk se naučí vážit si tak banálních hodnot, jako třeba to, že svítí slunce, voda teče, to, že může u teplého ohně hřýzat kůrku suchého chleba. Myslím, že se každý podívá hodně hluboko do svého nitra... všichni tam nalézáme v zásadě totéž!

MILOŠ KUBÁNEK

Peteje v Turbínách v hloubce –750 m.

Foto: Zdeněk Motýčka

KCB 1990–1998

– devět let cest za poznáním, romantikou i dobrodružstvím, do hor, pouští i pralesů, na kole, pěšky i po vodě.

EXPEDICE

- > **MEXIKO '98**, Guatemala, Belize, Honduras, 31. 10.–30. 11. 55 800,-
- > **NÁRODNÍ PARKY USA**, 18. 8.–15. 9., kempy 49 900,-
15. 9.–13. 10., motely 59 900,-
- > **ISLAND a FAERSKÉ O.**, 7. 8.–30. 8. 29 900,-
- > Královská města, hory a pouště **MAROKA**, 11. 9.–4. 10. 14 900,-
- > Po souši do **INDIE**, přes **IRÁN** a **PÁKISTÁN**, 4. 9.–1. 10. 48 800,-
- > Napříč **AUSTRÁLIÍ**, z Melbourne do Darwinu, 3. 10.–2. 11. 82 800,-
- > Velká cesta **INDIÍ** a **NEPÁLEM**, 4. 10.–2. 11. 49 500,-
- > **NOVÁ GUINEA** a domorodé kmeny **INDONÉSIE** 5. 11.–5. 12. 69 800,-
- > **THAJSKO, MALAJSIE** a **SINGAPUR**, 13. 11.–6. 12. 45 800,-
- > **NIZOZEMÍ**, země kol a větrných mlýnů, 31. 7.–9. 8. 5750,-
- > **DOLOMITY** a severní **ITÁLIE**, též MTB, 17. 7.–26. 7. 4950,-
- > Slunce a vulkány **SICÍLIE**, 4. 9.–20. 9. 9990,-
- > Antické perly, moře a přírodní ráje **TURECKA** 31. 7.–16. 8., 4. 9.–20. 9. 9700,-
- > **ŠPANĚLSKO** a **PORTUGALSKO**, 31. 7.–16. 8. 12 500,-
- > Lenošení na **KORSICE**, 19. 8.–30. 8. 10 500,-
- > **Alpský týden**, 21. 8.–31. 8. 4900,-
- > **NORSKEM** na **NORDKAPP, LOFOTY**, 31. 7.–16. 8. 12 950,-
- > Národní parky **NORSKA**, pěšky, vodou i na kolech, 1. 8.–16. 8. 9400,-
- > Tajemství **TURECKÝCH HOR**, 31. 7.–17. 8., 4. 9.–21. 9. 9950,-
- > Velký okruh Britskými ostrovy – **SKOTSKO, IRSKO, WALES**, 31. 7.–17. 8. 14 950,-
- > Výstup na **MONT BLANC**, 21. 8.–30. 8. 5600,-

PODROBNÉ informace ke všem zájezdům k dispozici v prodejní kanceláři. !!! KATALOG ZDARMA !!!

KLUB CESTOVATELŮ
BURKE
TEL: 6048 706, F: 6631 3014
Novoborských 19, 180 00 Praha 8

Účastníci expedice Mexico 98.

Foto: samosposůř

NĚKOLIK PRAKTICKÝCH RAD

OBDOBÍ:

V průběhu pobytu 26. 1.–13. 3. 1998 probíhala v Mexiku již pozdní zima. Přesto teploty v horách (3000 m.n.m.) dosahovaly přes den 40 stupňů a v noci klesaly až na minus 10 stupňů. Všude bylo totální sucho, vyprahlá půda a prašno. V nižších polohách denní teploty neklesaly pod 40 stupňů a v noci bylo příjemné kolem 15 stupňů. Léto se naopak vyznačuje obrovskou vzdušnou vlhkostí, obdobím dešťů, teploty jsou obdobné jako v zimě. Spousta horských míst a vesnic je odřízáných od světa, protože časté deště srážnou horské stezky a místa jsou i několik měsíců v roce nepřístupná.

HYGIENA:

Před pořádáním velkých expedic do exotických zemí doporučujeme příslušné očkování. Informace, popř. epidemiologickou mapu světa, vám poskytne každá krajská hygienická stanice. Pro Mexiko doporučujeme hepatitidu A, břišní tyfus a příslušná antimalarika. Na venkově a hluboko od civilizace je hygiena nulová, prakticky žádná. Vodu jsme brali z potoka a do ní jsme používali desinfekční prostředky. Je nutno se vyvarovat konzumaci salátů, syrového masa, mléčných výrobků a ledu v nápojích. Nicméně v průběhu expedice jsme hojně konzumovali kukuřičné placky zvané „tatos“ s velmi zajímavou masovou náplní. Jak nás ubezpečili naši přátelé, z velké míry tvoří tento sortiment psi a kočky. Ovšem díky pikantní úpravě jsme měli placky na denním jídelníčku. V celém Mexiku je nutno si dávat velký pozor na zbloudilé psy, kterých je všude velké množství, a to i v místech pustých. Při napadnutí a pokousání je nutné aplikovat očkování. Kromě štirů, chřestýšů, korálovců a Mamby zelené vám jiné nebezpečí nehrozí (pokud je nebudete vyhledávat).

JAZYK:

Oficiálním jazykem je španělština. Ve velkých městech, supermarketech, na letištích a informacích se při troše štěstí domluvíte anglicky. Na venkově a hluboko v divočině existuje mnoho dialektů španělštiny, a proto jsme byli odkázáni na ruční gestikulaci. I náš tlumočník měl v těchto chvílích více než orosené čelo.

MEXICKÝ KOLORIT:

TATOS – kukuřičné placky s blíž neidentifikovatelnou náplní, nicméně silně kořeněné.

CERVEZA a VIKTORIA – pivo s cukrem a citronem.

I přes to, že se všude extrémně prší, mnoho Mexičanů si udržuje svůj dekor v podobě špinavé bílé košile a slaměného sombrera.

Všude jsou slyšet neutuchající mexické songy, a to na plné „volume“.

Extrémně vytrvalí jsou prodejci drobného zboží a trefek. Potvrdilo se nám, že i daleký Evropan může být větším přeborníkem v konzumaci tequila, než leckterý domorodec.

MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ NEZBYTNÉ PRO SESTUP DO SISTEMA CHEVE A PROPASTI SOTÁNO DE LAS GOLONDRINAS:

1500 m statického speleolana, 200x plaketka PETZL, 100x karabina maillone, podložky po lano, 20x transportní vak, sňalovací brzdy STOP PETZL, blokanty Croll, Jümar, basic, 3x xylofon, 3x shunt, přílby, 10x plastový sud 5 l určený pro přepravu suchého materiálu přes peřeje podzemní řeky, spacáky Gemma duté vlákno 280 g/m², canyoningové pytle Gemma cortex 40 l, izofólie, nepromokavé overaly, podoveraly z Polartecu, spodní prádlo – nejvíce se osvědčil 100% polypropylen, 1x benzínový vaříč MSR, 1x ruský vaříč BAJKONUR, karbidky, 40 kg karbidu, sedací úvazy AVANTI, FRACTIO, každý zničil 2–3 páry gumových rukavic, kukly z polartecu, neopreny AGAMA, pomocné smyčky 100 m, nýtý PETZL, nýtovačka + kladivo 2x.

MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ V BASECAMPU:

stany, spacáky, náhradní suché oblečení, GPS, notebook + agregát HONDA + 40 l benzínu, centrální lékárna

PODĚKOVÁNÍ:

Závěrem bychom chtěli poděkovat níže uvedeným lidem, bez jejichž pomoci a informací by akce proběhla za zcela jiných okolností.

Rajmund Kondratowicz + speleoklub Bobry Zagan, Alpus Wrocław, José Palacio Vargas, Sergio Santana, Mariano Fuentes Silva, centrálnímu dispečinku expedice v podobě L. Matušky, všem našim milovaným manželkám a v neposlední řadě všem členům expedice, kteří se podíleli na zdárném průběhu akce. Mimořádné poděkování všem sponzorům, kteří se finančně či materiálně podíleli na expedici Mexico 1998.

OLDŘICH ŠTOS

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ VĚCI DO BATOHU

MSR

SIGG

v tradičně vynikající kvalitě

NADOBÍ:

- hliník/nerez • hliník/teflon
- titan • nerez

vaříč MSR DragonFly™
hoří na všechny druhy paliva (benzín, petrolej, nafta, ...)

- vylepšená regulace plamene
- lehký • skladný

keramické filtry na vodu MSR:

- spolehlivá konstrukce • vložka s aktivním uhlím • pročištění vody na 99,99 %

vertikal@ibc.primet.cz

VERTICAL SPORT
STANOVÁ SUŠIČKA

KLIDNÁ 7, 466 01 JABLONEC N. NISOU
TEL./FAX 0428/264 83, TEL. 0428/262 15
e-mail: vertical@ibc.primet.cz

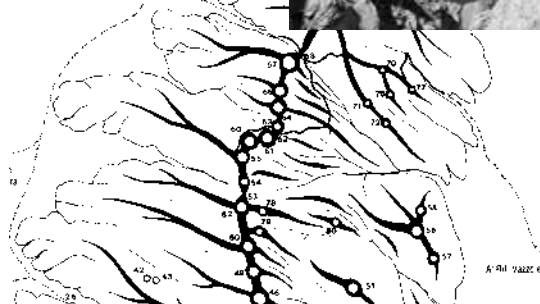

měřítka	odpovídající ekvidistance (E)		
	vyšočina	hory (Krkonoše...)	velké hory (Alpy...)
1:100 000	20 m	20 m	50–100 m
1:50 000	10 m	10–20 m	20–50 m
1:25 000	5–10 m	5–10 m	10–25 m
1:15 000	5 m	5–10 m	10 m

Pokud je ekvidistance na mapě větší, pak vrstevnice neposkytnou dostatečně kvalitní informaci o terénním reliéfu, více o vrstevnicích v kapitole o výškopisu.

- chtít mapu co „NEJČERSTVĚJŠÍ“, pít se po datu poslední aktualizace obsahu mapy. Rozhodujete-li se mezi několika mapami podobného měřítka od různých „výrobců“, pak doporučuji: nalézt na všech mapách stejnou oblast např. 2x2 km a tu očima propátrat a srovnávat, kde je více a lépe zpracovaných podrobností
- aktuálnost mapy poznáte, pokud ve zmapované oblasti znáte stav výstavby dálnic a nových městských silničních obchvatů, chronologii vzniku nových benzinových čerpadel, domků a sídlišť na okrajích obcí a pod. To, co z toho v mapě najdete a co ne, vám také trochu napoví.
- chtít mapu ČITELNOU. Digitální zpracování map nepřineslo vždy jen klady. Na trhu se objevují mapy, barevné jako kanárčí, ale za jejich čitelnost by se poctivý kartograf propadl hanbou. Dobrá kresba mapy nesmí přispívat jedině místěčko, které by nebylo jednoznačné a jasně pochopitelné.
- mapy horských oblastí mívají svoji letní a zimní verzi
- chtít mapu s KVALITNÍM VÝŠKOPISEM, tedy takovou, u které výškový rozestup vrstevnic (ekvidistance (E)) odpovídá měřítka a typu terénu a kde vrstevnice jsou dobře čitelné. Mapu bez vrstevnic nebrat, to není mapa! Zjednodušeně: čím víc vrstevnic, tím lépe.

horizontálním průmětem, lehce selhává ve velkých a strmých horách. Pokud se chceme dobře orientovat i v terénu, o kterém lze říci, že je vyšší než širší (jsme tedy dobrodruzi vysokohorští až horolezečtí), shánějme patřičnou PRŮVODCOVSKOU LITERATURU. Nalezeme v ní SLOVNÍ POPISEY CEST, zhodnocení jejich OBTÍŽNOSTI, přehledná SCHEMATA HORSKÝCH HŘEBENŮ a FOTOGRAFIE nebo NÁČRTY skalních stěn se zakreslenými cestami. Abychom nenosili v batohu přeplněnou knihu, můžeme si plánovanou cestu či oblast xeroxnout, drsnější povahy si patřičně stránky vytrhnou, pečlivě si vyhotoví opis ve svých piktozemech a značičkách. Už na tomto místě vztýčují prst! Cesta končí dole, ne na vr-

Cesta kolem vrcholku (č. 70) v postranním hřebenu do sedla (č. 68) na hlavní hřebenu je vidět z tohoto schématu lépe, než by to ukázala turistická mapa. V průvodci je navíc ještě fotografie, kde je cesta zakreslená. Dohromady tolik informací, abychom se mohli i v neznámém terénu cítit „jako doma“.

Opravdu kvalitně nakreslená a vytištěná mapa si může dovolit ekvidistanci 20 metrů i v horském terénu. Vrstevnice se ani v nejstrmějších svazích „neslévají“ a jsou všude dobře čitelné.

cholku. Xeroxněte a nastudujte proto i sestupovku a ústupové varianty. Dalšími v řadě možných informací jsou RADY ZNALCŮ OBLASTI a DOMORODCŮ. Zkušenost velí: berte je s rezervou! Tyto rady budou tak různé a kvalitní, jako jejich autoři. Proto je dobré nejprve studovat autora a pak si podle toho vyhodnotit jeho popis cesty. Učil jsem tato zobecnění:

- Starší lidé o holi vás budou od cesty odrazovat, protože pryj je to strašně daleko. Skutečnost: je to pár příjemných kilometrů přes les.
- Maminky s kočárkem a řidičívám řeknou, že cesta je špatná, že se tam nedá jet. Skutečnost: pro vaše horské kolo (natož pro toulavé boty) je to ideální pěšinka, kde vás nebude nikdo jiný otravovat, směle vpřed.
- Spěchající pán bude ukazovat rukou, že odbočka je doleva a říkat, že máte odbočit doprava. Skutečnost: lidé si docela často pletou „levá-pravá“, nejspíš bude správně směr ukázaný rukou, ale opatrně, možná si pán jenom odháněl mouchu.
- Mladý horolezec v elastkách a rukama od „maglajzu“ vám řekne, že je

tam jedno místěčko, kde musíte trochu použít ruce. Skutečnost: cesta je pro normálního smrteľníka neschůdná, nechte ho odejít a jděte jinudy.

- Domorodec vám řekne, že to najdete snadno a pak dlouze a se znalostí věci popíše cestu, vy však z jeho popisu vůbec nechápete, kudy máte jít. Proč? Popis cesty nejspíš obsahoval mnoho místních názvů, pantátoři již padesát let známých, ale vy prostě nevíte, kde je „starý ovoc“, „starý Boučka stodola“, cesta „horním vodovodem“

ny? Dobře, děkujeme, nashle!“ Skutečnost: nechte paní odejít a sledujte její chodecké tempo. Odhadněte, kam by asi za dvě hodiny došla.

- Domorodci vám tvrdí, že to co hledáte, tady určitě není. Museli by o tom přece vědět, vždyť už tu žijí nějaký ten pátek a tadyhle Lojzík se tu dokonce narodil. Co s tím? Nevzdávejte to. Mnoho lidí zná své okolí bídne a navíc je tu možnost, že název, který vaši kamarádi vymysleli před třídneem se k nim ještě nedonesl.

ani „Jírova louka“. Většinou nepřinese valný výsledek ani prosba o zopakování popisu. Poděkujte, jděte směrem, který naznačil a věřte vlastní intuíci.

- Paní vysvětluje cestu, zjevně jí zná, ale nedokáže se „vymáčknot“, často říká: „to já vám nepovím“. Řešení: Paní vám to poví, ale musíte jí dát vybrat z možností. Ptejte se: „Je to 10 kilometrů? Ne. Tak pět? Ne. Tak dva? Ano? Skvělé! A myslíte, že byste tam došla za hodinu? Ne? Říkáte tak asi za dvě hodiny“

Tolik pár postřehů o domorodcích, bylo by to vděčné téma na dlouhé povídání. Až se ale zanámíte do hlubin lesů nebo vystoupáte do hor, nebudte se koho ptát. Vlastně ano. Mapy a buzoly! Přístě tedy rychle dorazíme přehled zbývajících pomůcek pro orientaci a vrháme se na to hlavní: jak číst v mapě, jak si vybírat a realizovat postup, jak nezabloudit a co dělat, když zabloudíte. To a něco navíc v příštím Dobrodruhoví. Mějte se pěkně.

PETR DOUBALÍK

DENALI expedition team

Tak jako v uplynulých letech i letos se vydáváme za dobrodružstvím.

Nabízíme Vám místo v expedičním týmu !

Cestou zlatokopů – expedice původní cestou zlaté horečky, přes Chilkoot a po Yukonu do Dawson City. Narýžujeme zlaté nuggety na Bonanze a propijeme je v saloonech. Dosud máme dvě volná místa.

*desetičlenná expedice, 19. 8.–13. 9.
náklady na osobu: 18.800 Kč + letenka cca 31.000 Kč*

Cesta Marca Pola – našim expedičním speciálem po zemi přes Balkán, Turecko, Irán a Pakistán do Indie, Ladakhu a střední Indie.

*osmičlenná expedice, 15. 11.–11. 10.
náklady na osobu: 17.500 + letenka zpět cca 10.000 Kč*

Tajemný a opuštěný západní Nepál – expedice na divokou himalájskou řeku Karnali, na tygry a slony do n.p. Bardyia a na trek do base campu Annapuren. Dosud máme tři volná místa.

*desetičlenná expedice, 17. 10.–15. 11.
náklady na osobu: 17.900 Kč + letenka cca 23.000 Kč*

Do přejí a k horským velikánům – expedice na divokou řeku Sun Koshi, do hospod v Káthmandú a na trek do masivu Annapuren. deset dní na řece a třináct dní v horách.

*desetičlenná expedice, 3. 11.–29. 11.
náklady na osobu: 17.500 Kč + letenka cca 23.000 Kč*

Pokud chcete zažít něco výjimečného, přidejte se k nám.

DENALI expedition team
Hranická 1, PŘEROV 751 24
telefon: 0641/ 68 150, 0602/ 75 16 75

ZIMNÍ PŘECHODY SLOVENSKÝCH HOR

Siluetu Vysokých Tater z Čergovského Miněoku.

Není o tom pochyb. Slovenské hory představují pro Čechy stále jeden z nejlepších blízkých a lehce dostupných outdoorových terénů. Platí to nejen o létu, ale i o zimě! Šebestían Šulc z Mostu přináší čtenářům své zkušenosti ze zimních přechodů většiny slovenských hor. Nechte se inspirovat...

Nekonečné obzory slovenských pohoří.

Stanování na Kremenci.

Detailní podmínky jednotlivých etap dokumentuje následující souhrn:

	termín	km/ převýšení	nocí	lyže/ pěšky	sněhu/ teplota
Velká Fatra hl. hřeben	03/84	52/2870	1	L	35/-6 °C
Slov. Ráj hřebeny, doliny	01/85	103/3560	3	L	25/-15 °C
Slov. Rudohoří-Poľana	03/85	60/2267	1	L	30/-2 °C
Nízké Tatry-východ. hř.	04/85	52/2400	1	L	45/0 °C
Slov. Rudohoří-Muráň	02/86	59/1810	1	L	30/-8,5 °C
Slov. Beskydy-hl. hřeben	03/86	73/2795	2	L	35/-1,5 °C
Slov. Ráj-všechny doliny	01/87	246/7420	7	L	40/-22 °C
Slov. Rudohoří-Stolické	03/87	51/1560	1	L	20/-2 °C
Malá Fatra sev. hřeben	03/87	65/2200	2	L	20/-3 °C
Sl. Rudohoří Stlícké, Volov.	01/88	96/3600	2	P	-10 °C
Nízké Tatry vých. hřeben	04/88	63/2950	3	L	60/-6 °C
Malé a Bielé Karpaty	11/88	70/1800	2	P	+6 °C
S. Rudohoří Volovské v., Čierná hora	01/89	77/2480	2	L	25/-3 °C
S. Rudohoří Veporské v.	02/89	58/2960	1	L	30/-7 °C
Strážovské vrchy	03/89	76/2500	2	L	35/-5 °C
Žiar, Kremnícke v.	04/89	127	3	P	15/-5 °C
Nízké Tatry západ. hřeben	11/89	62/2530	1	L	25/-8 °C
Štiavnické v, Sítno	01/90	83/1260	1	P	-2 °C
Malá Fatra Lúčanka	03/90	58/2590	2	L	45/-5 °C
Veľ. Fatra hř. magistrála	03/90	73/2255	2	P	-4 °C
Ondavská, Laborecká v.	04/90	142/5000	-	P	
Javorníky hřeben	01/91	86/2240	1	P	25/-6 °C
Čargov, Bachureň Branisko, Lubovnianska v.	02/91	200/6630	8	L	25/-20 °C
Slánské vrchy					
Bisov, Ondavská v.	03/91	/4080	4	P	-3 °C
Branisko, Šarišská v.	02/92	77/2100	2	L	25/-6 °C
Čierná hora, Sivec	04/92	48/2400	1	P	
Štrážky, Kozí kameň	11/92	171	3	P	+2 °C
Chočské v., Rakytov	12/92	50	1	L	50/-6 °C
Níz. Tatry-Salatin, Ostro	12/92	68/3000	2	P	20/-18 °C
Skorušina hl. hřeben	01/93	44/900	1	L	15/-12 °C
Javorníky, Kysucké v.	02/93	40/800	1	L	35/-4 °C
Slov. Beskydy, Kysucké v.	02/93	45/1250	1	L	120/-5 °C
Javorie	03/93	69/2120	1	P	-3 °C
Súľovské v.	11/93	61	1	P	-6 °C
Vtáčnik, Pohronský Inovec	01/94	72	1	P	25/-3 °C
Oravská Magura hřeben	03/94	25/810	1	L	40/-2 °C
Povážský Inovec	12/94	51/780	1	P	5/+2 °C
Javorníky-Všetínské v.	03/95	98/1450	2	P	15/-6 °C
Bukovské vrchy, Kremeneč	12/96	28	2	L	40/-27 °C

neskutečných dálek, kulisy Vysokých Tater až z východu slovenské země a pohoří Podkarpatské Rusi, plastické chápání minulého trápení, a kam přistě...

Silné zážitky, skutečná řízeň, opravdový hlad; každý nový účastník je ihned vtážen do zbesilé soutěže s vlastním podílem o hluboký osobní pocit uspokojení. Euforie vítězství, lepší než opojení z peněz, alkoholu, ale stále na kolenu před silou přírody – žádná zavádějící te-

levize náhradními lidskými osudy, vlastní seriál na téma: uspěješ při vlastní trénovanosti, nic za tebe nikdo nezařídí – a výsledek: stojí to za to.

Celé usilování je nasměrováno do času a místa – cíle přechodové etapy, cíle nesmlouvavého, podmíněného odjezdem nočního nedělního rychlíku do vlasti, tepla, k mamině, do práce pondělního začátku týdne, tak taková to byla síla...

ŠEBESTÍAN ŠULC

Eslymácká námraza vosův v Slovenském ráji.

Dobrodruh, dvoměsíčník pro mnohostranné osobnosti. Šéfredaktor Miloš Kubánek. Lay Out: Design Production. Adresa redakce: Časopis Dobrodruh, Žirovnická 2389, 106 00 Praha 10, tel./fax: 02/749468, e-mail: vdsvet@mbox.vol.cz. Zde rovněž příjem předplatného a inzercie. Distribuuji PNS, soukromí distributoři, knihkupectví a maloobchody se sportovním zbožím. Distribuce a předplatná na Slovensku - ABO-PRESS s.r.o., Vajnorská 134, 831 04 Bratislava, tel./fax: 07/5253334. Vydává Vydavatelství Svět, Žirovnická 2389, Praha 10. Registrováno MK ČR pod č. 7598. Podávání novinových zásilek povoleno OZ Přeprava Praha, č.j. 726/97 ze dne 19. 2. 1997. Vychází poslední týden sudých měsíců. ISSN - 1211 - 751X

V prvním čísle letošního Dobrodruha jsme přinesli portrét českého ultramaratonce Tomáše Ruska. Ten je, stejně jako další výnikající českým ultraběžcem Jaroslavem Kocourkem, duchovním otcem a iniciátorem běhu na 48 hodin nonstop pod střechou, jehož první ročník se konal v roce 1996 v pavilonu Z brněnského výstaviště. Nápad doznal příznivou odezvu u spolujajitele firmy Gemma Františka Cafourka (známého extrémního kajakáře) a závod mohl spatřit světlo světa. Letos v březnu se uskutečnil v Brně již třetí ročník této akce mezinárodního významu, o čemž vám přinášíme reportáž.

Druhý Tomáš Rusek si s nadšením potěškal vítěze Jaroslava Kocourka.

TROCHA HISTORIE

Hned první ročník byl posvěcen světovým rekordem: zkusená a skromná Angličanka Eleanor Robinsonová si dokonale rozvrla síly a po statečném boji vytvořila nový světový halový rekord v kategorii žen neuvěřitelným výkonem 349,545 km.

Absolutním vítězem se stal Rus rasputinovského vzezření Valerij Gubar. Rozvážně a nenápadně bojoval se soupeři i tinavou a v závěru utekl i krizím. Jeho vítězství mělo hodnotu 352,227 km. Nejlepší český zástupce Petr Solníčka si hrabal až na dno sil, což mu vyneslo pomyslný bronz a český halový rekord 334,850 km. Zklamán ze svého výkonu odcházel z brněnského „Zetky“ Tomáš Rusek. Tom si brousil zuby na světový rekord, leč zdraví jej zdraví, a tak se alespoň jako spolupřátel těšil z mediálního úspěchu celé akce.

V roce 1997 byla na prostoru omezenou startovní listinu opět pěkná tláčenice ultramaratonckých hvězd. V nejlepší světle se představili domácí ultravýtvřitel Tomáš Rusek, který se stal absolutním vítězem a překonal český halový rekord výkonem 378,659 km. Dobre mu sekundoval Angličan Richard Brown, jehož výkon 357,038 km znamenal nový britský rekord. V kategorii žen opět zazářila Angličanka Eleanor Robinsonová, která byl loňský „svěťák“ málo. Proto výkonem 352,538 km vytvořila novou.

Další národní rekordy padaly jak na běžičím pásu, takže se ujal slogan: „Chcés vytvořit rekord? Přijď do Brna!“

NÁVRAT NA MÍSTO ČINU

Letošní ročník „Gemma Indoor 48H Nonstop 98“ přilákal na první galerii pa-

Rekordy padaly jako přezrálé třešně ULTRAMARATON POTŘETÍ POD BRNĚNSKOU STŘECHOU

tě se ztrátou na Kocourka plných 62 kilometrů. Tomáš měl problémy i s udržením rovnováhy, prožil svou soudnou noc a dvakrát musel na lehátko. Jarda Kocourek s dalšími boční neuvěřitelně kroužil pod bedlem světlem zářivky a neupršeně zvyšoval svůj náskok.

DEN DRUHÝ

Tvrdo ofenzivu zahájil Tomáš Rusek druhého dne až ze čtrnáctého místa. A přiznáme si: kdo Tomáše dobře nezná, nevsadil by na jeho dobré umístění ani zlamaný pětník.

Vážná krize se nevyhnula ani Jaroslav Kocourkovi, který měl bolestivé problémy zejména s levou nohou. Kocourek projevilo srdce bojovníka, běžel zejména silou své obrovské vůle a s vědomím fantastického náskoku. Přes krutou bolest udržoval stále vysoké tempo i naději na halový světový rekord.

Hodinu za hodinou, metr za metrem se pracoval zebřičkem vzhůru Tomáš Rusek, vidina medailového umístění však byla stále na dlouhé míle vzdálena.

Druhý noc se pro mnohé běžce stala klotě osudnou. Do té doby lehe běžiči Itál Vincenzo Tarascio počal prožívat nehorší hodiny svého života, které mělo hoče vychutnávat až do cíle. Pro zranění musela vzdát Němka Gisela Frickeová, závod byl nad síly Belgiečanů Wilsona a Buteneere, odstoupili i vlóni druhý Angličan Richard Brown, se závodem se rozloučil Maďar András Löv a někteří další.

Po okruhu však s dalšími stále kroužili i dva „šediví kluci“: čtyřiašedesátiletý Viktor Adamczky a sedmdesátiletý Manfred Hauser, oba z Německa. Manfred, bývalý námořní kapitán, oslavil 5. května jedenašedesáté narozeniny. Brněnského závodu se zúčastnil s velkým úspěchem už předešlého roku.

Hauser začal se sportem až v důchodovém věku, uchvátila jej lehká atletika, ze které vyzkoušel takřka vše. Nakonec jej nadchly dlouhé tratě, začal běhat maratony, ale vadila mu „tlačnice“ na startu, takže přelšel nejprve na „stovky“ a později na etapové ultramaratony.

Manfred Hauser rozjásal diváky už v neděli v šest hodin ráno, kdy vymazal ze světových tabulek věkové kategorie 70–74 let jméno Australana Cliffa Younga (233,435 km). A to Manfredovi ještě zbývalo do cíle plných pět hodin. Nakonec Manfred Hauser vytvořil nový halový světový rekord skvělým výkonem 253,497 km; samozřejmě ve své věkové kategorii.

BOJ AŽ DO KONE

S postupujícím časem se cíl práce jen milosrdněji přiblížil a osobně, ale i národní rekordy počaly v první galerii brněnské „zetky“ padat jak přezrálé třešně. Ivan Durkovský po noční krizi našel opět pevný beton pod maratonkami

a překonal rekord slovenský. Thomas Blumtritt naopak těžkl každým metrem a každou sekundou. Diváci mohli už jen vzpomínat na jeho lehký vytrvalý a úsporný běh, kterým tak dlouho udržoval druhou pozici. Ani Thomas však neměl důvod věšet hlavu, neboť i on překonal německý rekord. Velkou radost projevili z překonání polského rekordu Tadeusz Spychalski.

Do posledních chvil však byl ve hře absolutní světový rekord v hale, náležející Francouzovi Jeanu-Giles Bousquetovi z roku 1992 (412,000 km). V posledních hodinách spojili síly přátelé i rivalo-

Tomáš Rusek, druhý v cíli, byl neskrývaně chlapsky dojat: „Mám obrovskou radost z Jardaova úspěchu a ze světového rekordu. Kocourek si vítězství naprosto zasloužil, nejen svým statečným výkonem, ale i dokonalou přípravou. Jeho denní dávky se pohybovaly od 40 do 100 naběhaných kilometrů. Mě mrzí má dietická chyba. První noc byla pro mne krušná a svým výpadkem jsem ztratil jsem na vítězství. Celkově se závodem jsem ovšem navšost spokojen.“

Sedmdesátiletý Manfred Hauser z Německa nešetřil chválou: „Skvělé, skvělé. Všechno – vykony, lidi i atmosféra. Jezdím sem strašně rád. Ze světového rekordu ve své věkové kategorii mám pochopitelně obrovskou radost. Pokud mi bude přát zdraví, objevím se v Brně za rok znovu.“

A v cíli se spokojeně usmíval i ředitel závodu František Cafourek: „Třetí ročník našeho závodu a po třetí světové rekordy. Je zřejmé, že to není náhoda. Samozřejmě – na startu máme světové supervytvářce, ale není možno přehléd-

Posledních 13 minut ultramaratonckého martyria: zleva Jaroslav Kocourek, Tomáš Rusek a Tadeusz Spychalski.

vé zároveň – vedoucí muž závodu Jaroslav Kocourek a druhý Tomáš Rusek. Jarda bojoval ze všech sil s vidinou rekordu a s vlastní nemilosrdnou bolestí levé nohy. Pohádka se šťastným koncem: Jaroslav Kocourek hnán přízní diváků i stálým Ruskovým útokem svoje trumfy nepromamit. Jeho výkon 423,262 km se stal vynikajícím novým halovým světovým rekordem. Stříbrný věnec vybojoval statečnou bitvou Tomáš Rusek (372,057 km) před třetím Ivanem Durkovským ze Slovenska (363,067 km).

Nejlépeš ženou se stala Němka Martina Hausmanová (301,147 km) před svou putabnou krajanou Heike Pawzikovou (266,583 km).

HLASY V CÍLI

„Měl jsem vážné zdravotní problémy s levou nohou, která přišerně bolela.“ svěžil se v cíli vítěz Jaroslav Kocourek. „Čtil jsem však obrovskou podporu diváků, nechtěl jsem zklamat je ani sebe. Domácí prostředí umožňovalo dokonalou práci mých servismanů. Jsem přesvědčen, že třetí ročník gemmácké osmatřicetihodinovky měl opět tu nejlepší sportovní úroveň.“

„Ze 29 ultramaratonců dokončilo závod na 48 hodin v roce 2000.“

VÝSLEDKY

- Jaroslav Kocourek – 423,262 km (světový halový rekord), 2. Tomáš Rusek – 372,057 km (oba Česká republika), 3. Ivan Durkovský – 363,237 km (Slovensko), 4. Thomas Blumtritt – 346,694 km (Německo), 5. Aribert Hannappel – 335,597 km (Švýcarsko), 6. Tadeusz Spychalski – 328,992 km (Polsko), 7. Vlastimil Dvořáček – 313,133 km (Česká republika), 8. August Jakubik – 308,167 km (Polsko), 9. Martina Hausmanová – 301,147 km (Německo), 10. Vincenzo Tarascio – 293,776 (Itálie).

Ze 29 ultramaratonců dokončilo závod na 48 hodin v roce 2000.

JAROSLAV MONTE KVASNICA

Foto: Michaela Dvořáková

STANAP, s.r.o.
Hostivařská 8
102 00 Praha 10
tel. 02/71 75 03 59
tel./fax 02/52 48 39

Stany z lehkých materiálů pro horolezectví i běžnou turistiku

- nízká váha • lepené švy
- spolehlivá duralová konstrukce
- rychlá a jednoduchá stavba • záruka 1 rok

NEJPRODÁVANĚJŠÍ AMERICKÁ KOLA

VELKÝ VÝBĚR HORSKÝCH, SILNIČNÍCH, TREKKINGOVÝCH KOL A RÁMŮ

VELKORCHOBÍ:
TOP TREK, s.r.o.
Písková 23
148 00 Praha 4
tel./fax: (02) 446 08 106-8

ZNÁČKOVÁ PŘEJÍMAČKA
JISKOVNĚ
Sallertova 7
100 00 Praha 3
tel.: (02) 628 48 20

NEBO V NAŠICH PRODEJNĚ V CELÉ ČESKÉ REPUBLICE

RÁDI VÁM ZAŠLEME KATALOG PROTI ZNÁMCE 15,- Kč

V jihozápadním cípu Venezuely, v oblasti nazývané Guayanáská vysočina, se rozkládá pustá říše ticha, které kralují mohutné stolové hory. Oblast okouzila spisovatele H. C. Doyle natolik, že ji ve své fantazii zabydlil prehistorickými zvířaty a napsal o ní dobrodružnou knihu Ztracený svět. Stolové hory nabízejí stejné putavou skutečnost i pěkný několikadenní trek.

VENEZUELSKÉ STOLOVÉ HORY

VZNIK STOLOVÝCH HOR

Geologové považují oblast Guayanáské vysočiny za jednu z nejstarších horninových formací zemského povrchu a nazývají ji štítem. V dobách, kdy v sousedních oblastech oceán mnohokrát vystrídá souš, kdy se vrásnila pohoří a vznikaly nové pánve, tento plát zemské kůry zůstával pevninou odolávající jako blok všem náporům geologických sil. Zatímco život byl v okolních oblastech několikrát zničen mořskou záplavou, na tomto pískovcovém masivu s velkým podílem křemene se mohly jeho původní formy nerušeně vyvíjet dál. Do puklin na štítu vnikala voda, která následkem tropického podnebí způsobila intenzivní zvětřávání. Eroze postupně vytvořila jedinečné stolové hory oddělené od ostatního světa stovky metrů vysokými kolmými srázy a obklopené hustým deštivým pralesem u jejich úpatí. Vznikly tak skutečné pevniny „ostrovů“ plující v deštových mracích, s relativně studeným a velmi vlhkým podnebí. Jejich povrch je různorodý, s mnoha krasovými jevy. Nejdůležitější ale je, že přírodní podmínky, jako intenzita slunečního záření, nadmořská výška, vlhkost a složení půdy, se valně nezměnily od vzniku celé formace před miliony let. To umožnilo vývoj mnoha endemických druhů, které nerostou nikde jinde na světě. Možnost, že by zde žila prehistorická zvířata, sice doposud nikdo neprokázal, ale ani nevyvrátil. První pokusy vylézt na nejvyšší stolovou horu Roraima se datují od 18. prosince 1884, kdy Angličané E. Thum a H. Perkins uvidili svět informacemi o výskytu místních zvláštních rostlin.

Podle indiánských legend si nejvyšší „tepui“ Roraima (2810 m.n.m.) vybrala za svůj domov bohyně Kuin, tvořitelka všeho živého. Kdo se ocitne nahoře v její blízkosti, bývá uvítán kvasným alkoholickým nápojem a větrnou hubou. Dle místních Indiánů jazykem znamená slovo Roraima v pomocu taupan – „Velká modrá zelená“, někdy bývá i nazývána „Matkou všech vod“, protože na ní pramení tři řeky.

NA VRCHOL

Trek ke stolovým horám začíná v indiánském osídlení Paraitopy. Oudul Slapeme La Gran Sabana – v doslovném překladu Velkou loukou, připomínající obrovskou vyschlou step. Místy je vše okolo černé a tráva spálená požáry zakládány Penóny. Siluety stolových hor se ze šedých stínů na obzoru zhmotňují

do skalních bloků, převyšujících okolní terén zhruba o sedm set metrů. Druhý den večer si stavíme stany přímo pod Roraimou a indiánský průvodce Amancion nám ukazuje, kudy budeme po skalní rampě zítra vystupovat.

Ráno vcházíme do vlhké džungle lemuující úpatí. V příkrém hlinitém svahu jsou vydrozené stupy po nohy, v exponovaných místech ruce ochladily třicíti kořeny a větve do hlady chytly. Cesta pokračuje stále nahoru jakoby zeleným tunelem stromovitých plavin, cypasů, přesliček, bromelií a kapradin s hustými závoji visících mechtů. Bystrý pozorovatel by objevil i drobné kvetoucí fialové orchideje na dlouhých stoncích s rychlíky s šmouhami kolibříků. Džungle řídne a konečně zbližka vyniknou kolmé žulové stěny zbarvené do růžova. Stezka přešle do koryta potoka, suť nepřijemně povaluje pod nohama, seshora padá drobný vodopád. Krajina se více a více rozvírá do dálky a jemnou kresbou stávu. Stezka připomíná pohled z letadla. Čtyřhodinový výstup končí, začíná černý svět kamenných bludišť, věžiček, přesypacích hodin, úzkých zákoutí, kráterů, vztyčených prstů, propadlých studní, růžových jazyků písku, temných bažin a bublajících potůčků. Počasí se zde mění rychle a méně. Přestože dosud svítilo palčivé slunce, najednou zafoukal vítr a přinesl s sebou hromadu mlhy, která vytvořila bílou neprůhlednou hradbu. Je zima a vlhko, slabé šustění přichází ze všech směrů, funění, tukání a klapání se

přibližuje a vzdaluje, mlha zkresuje nejenom prostor, ale i zvuky. Pokud padne mlha, je nutné zůstat pohromadě, protože skalní plošina má desítky čtvercových kilometrů černých skal, podobných si jako vejce vejci. Průvodce nás vede jen jemu viditelnou cestičkou k plácku písku, kde le postaví stany. Začíná přšet a tenké plátno stane průpustí bílé světlo blasků s plnou intenzitou, na pár vteřin je vše osvětleno, potom přichází šumění deště, do kterého vstupuje ohlušující hměň. Večere sestává z bílých placek bez chuti, cassave. Indiáni je vyrábí z nejmenho postrohané juky (odruďa manioku), ze které lisují dovoatou šťávu. Vzniklou hmotu suší na velké pláty tvrdé jako kámen a jedí je místo chleba jako přílohu ke všem pokrmům.

ZTRACENÝ SVĚT

Ráno zahajujeme celodenní prohlídku Roraimy – po skále, chvilky po růžovém písku a podmácené hlině, na které rostou pichlavé trsy trav a chlupaté rosnatky. Naprostu unikátní jsou vztyčené zeleno-červené úzké kalíšky masožravých rostlin rodu heliamphora. Uvnitř kornoutového soceň lístí je voda, ve které tráveni uvozeného hmyzu obstarávají bakterie. Příroda myslela na všechno a vnitřek kalichu je porostlý směrem do nitra obrácenými drobnými chloupky, aby potravu nemohla vylézt. Z mála zde žijících živočichů je poměrně hojná černá žabička se žlutým břichem, pavouk sklípan, myši a šedí vrabci s rezavými límečky.

Geografický milník už není daleko od jezera Gladys a koncového cípu, kde prostop „La Proa“ odděluje Roraimu a vysokou skalní věž „Tevasin“. Na ní hrdivě Doyleho románu porazili vysoký strom a dostali se po něm do prehistorického světa. Kdo ví, jak to vlastně všechno bylo, protože skalní útvary jsou zde jako živé a nesou i svá pojmenování, například Divoký vlk, Opice lizající zmrzlínu nebo Létající želva.

Celodenní okruh se schyluje ke konci u studny „El pozo“. Tmavým okem na nás zírá z desetimetrové hloubky, ukrytější pod vodní hladinou vchod do nitra hory, do věčné tmy. Tajnou stezkou se po skalní římsě a zkrouceném stromu dostáváme do tunelu s mechem porostlými stěnami, kam světlo dopadá pouze štěrbičkami. Ve slizkém příseři se brodíme ledovou vodou, až se ocitáme uvnitř kulaté šachty, s hlavami směšně třicíti s vody jako mouchy ulovené do sklenice. Indiánský průvodce zůstal nahoře a nyní se chystá předvést své parádní číslo – skok. Dopad těla na hladinou vyvolal zvláštní efekt – vzdušné vlny postupující krasovými tunely ve stěnách, až kdesi uvnitř hory končí a narážejí na skálu. Zdá se, jakoby z dálky někdo v temných dýchách bubnoval v různých tóinách.

Ráno nastupujeme zpáteční cestu. Jdu pomalu, na batohu se mi houpá velký igelitový pytel se všemi odpady. Bylo by smutné vydat tento čistý svět napašpas papírům, staniolu a konzervám. Roraima je bezbranná proti lidem se všemi vymoženostmi a pomůckami a teď záležá na nás, jaká bude její budoucnost. Věřím, že si ji nezmeškáme, že zůstane pořádek krásná a čistá, jako před miliony let. Vždyť přece musí být místa na Zemi...

RADY NA CESTU

Cesta do Guayanáské vysočiny vede přes venezuelskou ambasádu v Praze, která rycle vyřídí potřebná víza. Na dvacetihodinovou jízdu z Caracasu je nejlepší se vybatvit teplým spacím pytletem. Ačkoliv venku panují vedra 32 °C, autobus je vymazán perfektní klimatizací na 18 °C. Z vesničky San Francisco de Yuruaní jezdí džíp do indiánského osídlení Paraitopy, k patě Roraimy se dále pochodožte 25 km s převýšením 600 m. Za čas nevhodnější k výstupu se považuje období sucha od listopadu do května, samozřejmě s možnými výjimkami. Vzhledem k tomu, že se cestou brodí přes dvě velké řeky Río Tek a Río Kuke-nán a spousty dalších potůčků, je cesta na vrchol Roraimy v období deště takřka vyloučena. Vylét vyžaduje zkušeného indiánského průvodce, protože vlastní orientace na plošině je velmi náročná. Klasičtí vylét se stihne za pět dnů, z toho dvě přespaní na vrcholu Roraimy.

LUMLILA PULDOVÁ

VAR 2

VAR 2 je univerzální, lehký a spolehlivý vařič na plyn nebo na dřevěný uhlí. Má výkonný hořák s izolovaným tělesem, které ho chrání před přežitím. Je vybaven bezpečným uzávěrem a stabilizátorem. Výška plamene lze regulovat pomocí křídla. Výška kotelny je 15 cm, což umožňuje vařit jak na vysokém, tak i na nízkém ohřevu. Je vhodná pro vaření a ohřev vody, vaření souprav a jiných jídel. Je vybavena širokým okénkem pro sledování plamene. Je vhodná pro vaření a ohřev vody, vaření souprav a jiných jídel. Je vybavena širokým okénkem pro sledování plamene.

VAR - P.O. BOX 14, 466 08 Jablonec n. N. tel.: 0428/260 80, fax/zázn.: 0428/316 961 e-mail: var@vol.cz

CK ALPIN-TOUR
Chuchelská 58, 143 00 Praha 4, Czech Republic
tel./fax: 0042-2-401 99 25
E-mail: ckalpin@comp.cz

Cyklistické zájezdy

Francie-Bretagne (bungalovy)	26. 6.–5. 7. 98
Dolomity (stany)	3.–12. 7. 98
Norsko s raft. (stany)	11.–25. 7. 98
Skotsko (stany)	9.–23. 8. 98

Turistické a vysokohorské zájezdy

Podkarpatská Rus	26. 6.–3. 7. 98
Dolomity	3.–12. 7. 98
Korsika	7.–22. 8. 98
Výstup na Jungfrau	24.–31. 7. 98
Výstup na Mont Blanc	4.–12. 9. 98
Trekking v Himálajích	jaro a podzim
Národní parky USA a Kanady	červenec
Jižní Amerika-Peru	7.–30. 9. 98

Výuka lezení v zimních i letních podmínkách dle katalogu